

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **Dmytro Karmazin**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/OAM, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 5. 2004, č. j. OAM-88/CU-09-09-2004, vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 40 Az 11/2004, o návrhu na přikázání věci jinému soudu,

t a k t o :

Věc vedená u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 40 Az 11/2004 **se nepřikazuje** Městskému soudu v Praze.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 17. 5. 2004, č. j. OAM-88/CU-09-09-2004, byla zamítnuta žádost žalobce o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce u Krajského soudu v Ústí nad Labem žalobu a současně požádal o ustanovení zástupce pro přezkumné řízení soudní. Usnesením ze dne 3. 11. 2004, č. j. 40 Az 11/2004 - 24, uvedený soud návrhu žalobce na ustanovení zástupce nevyhověl pro nesplnění podmínek ustanovení § 74 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

Kasační stížností sepsanou dne 3. 12. 2004 se žalobce domáhal zrušení uvedeného usnesení krajského soudu a ustanovení zástupce pro přezkumné řízení soudní v jeho azylové věci. Připomíná, že je dána potřeba jeho zastoupení advokátem, protože v řízení se několikrát změnil azylový zákon a on jako cizinec pro neznalost českého jazyka neměl možnost prostudovat tyto změny. Současně požádal o „převod“ jeho věci k Městskému soudu v Praze, protože bydlí v současné době v Praze.

Nejvyšší správní soud se důvodností podané kasační stížnosti nemohl zabývat, neboť byla podána opožděně. Proto ji usnesením ze dne 11. 2. 2005, č. j. 4 Azs 42/2005 – 35 pro opožděnost odmítl.

Návrh na přikázání věci Městskému soudu v Praze neshledal Nejvyšší správní soud důvodným.

Ze soudního spisu vyplynulo, že v době podání návrhu na zahájení přezkumného řízení soudního se žalobce zdržoval pobytem na adrese Pobytové středisko Č. Ú., H., okr. T. Od 9. 6. 2004 pobývá se souhlasem Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky na adrese P. 8, D. Ch., Ú. 270.

Žalobce současně s podáním návrhu na přikázání věci jinému soudu uvedl, že trvá na nařízení ústního jednání v jeho azylové věci, přičemž nemá dostatek finančních prostředků k úhradě jízdného ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem.

Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s právními názory na delegaci vhodnou, které ve svých rozhodnutích vyjádřil Ústavní soud (např. sp. zn. III. ÚS 90/95. IV. ÚS 222/96, I. ÚS 144/2000, II. ÚS 544/02, III. ÚS 561/02) a ve svých rozhodnutích či stanoviscích Nejvyšší soud (např. 12/1972 Sb. rozh. tr., 14/1982 Sb. rozh. tr. a dále sp. zn. 3 Nd 421/2000, 7 Nd 17/2001, 11 Nd 33/2001, 4 Nd 37/2001, 7 Nd 43/2001, 11 Nd 55/2001, 4 Nd 151/2001, 5 Nd 168/2001 a mnohá další). Odnětí a přikázání věci je institutem obsaženým ve všech soudních procesních řádech a přes jistou terminologickou nesouladnost dílčích úprav je zřejmá jejich obsahová a i funkční shoda. Proto publikovaná judikatura k ustanovením § 12 odst. 2 o. s. ř. a k § 25 tr. ř. je přiměřeně použitelná i ve správním soudnictví, kde procesní úprava je obsažena v § 9 odst. 2 s. ř. s., podle něhož může Nejvyšší správní soud věc přikázat jinému než místně příslušnému krajskému soudu, je-li to pro rychlost nebo hospodárnost řízení nebo z jiného důležitého důvodu vhodné.

Tato tzv. delegace vhodná představuje průlom do zásady zákonného soudce, vyjádřené v článku 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod tak, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci, přičemž příslušnost soudu a soudce stanoví zákon. Místní příslušnost soudu, určenou procesními předpisy, je zapotřebí vnímat jako základní pravidlo, které je promítnutím jisté dělby činnosti uvnitř soudní soustavy mezi jejími jednotlivými články stanovené tak, aby věci byly projednávány tam, kde jsou nejlepší předpoklady pro jejich náležité projednání a rozhodnutí. Proto při rozmanitosti věcí projednávaných soudy jsou kritéria určení místní příslušnosti stanovena různě (vedle bydliště či sídla žalovaného účastníka řízení např. pracoviště; umístění nemovitosti; platební místo; bydliště nezletilého dítěte; tam, kde došlo ke skutečnosti, která zakládá právo na náhradu škody; bydliště navrhovatele ve věcech důchodového pojištění; místo spáchání trestného činu, apod.). V některých případech zákon dokonce stanoví výlučnou místní příslušnost některého soudu a vyjadřuje tím požadavek soustředění agendy určitého druhu na místo, kde jsou např. nejlepší předpoklady pro specializaci soudců a tudíž kvalitní rozhodování.

Případné přikázání věci jinému soudu je výjimkou z tohoto pravidla, kterou je nezbytné vykládat restriktivně. Jde o postup nestandardní a mimořádný; znamená upřednostnění některého z více hledisek spoluurčujících kritérium příslušnosti za situace, kdy zákon používá značně neurčitý pojem „vhodnosti pro rychlost a hospodárnost řízení nebo z jiného důležitého důvodu“. Jeho předpokladem je existence takových okolností, které umožní po skutkové stránce spolehlivější a důkladnější posouzení věci jiným než podle zákona místně příslušným soudem, a to včetně požadavku procesní ekonomie. Při posuzování toho, zda jsou dány důvody pro delegaci vhodnou, nelze tedy vycházet pouze z jediného hlediska, nýbrž je nezbytné posuzovat případ komplexně. Důležité může být v konkrétním

případě i stanovisko účastníků řízení. Přikázání věci jinému než místně příslušnému soudu představuje rovněž průlom do zásady *perpetuatio fori*, podle níž jsou pro určení příslušnosti až do skončení řízení rozhodné skutečnosti, které tu byly na počátku řízení.

Vycházeje z těchto úvah dospěl Nejvyšší správní soud k názoru, že nové místo pobytu žadatele o azyl ležící mimo obvod místně příslušného krajského soudu a jeho požadavek účastnit se jednání, nejsou samy o sobě důvodem postačujícím pro přikázání věci podle § 9 odst. 2 s. ř. s. Pojem hospodárnosti řízení nelze vztahovat pouze k nákladům řízení, které vznikají účastníkům řízení, ale je zapotřebí na něj nahlížet v kontextu celého řízení a především jej vykládat v úzké souvislosti s pojmem rychlosti řízení, jakož i jinými důležitými důvody pro delegaci vhodnou. Přikázání věci jinému než místně příslušnému soudu s sebou vždy nese vyšší náklady a především řízení protahuje: místně příslušný krajský soud, k němuž byla žaloba podána, a který se s ní již obeznámil a učinil přípravné procesní úkony (např. účastníkům řízení rozeslal příslušné výzvy a poučení), musí věc předložit Nejvyššímu správnímu soudu, který věc – jsou-li pro to podmínky – přikáže jinému krajskému soudu, přičemž tento krajský soud opět musí tyto úkony opakovat a seznámit se se spisem, nemluvě o tom, že nějakou dobu potrvá, než přistoupí k projednání a rozhodnutí věci. Zvýšené náklady a nevyhnutelné prodloužení řízení jsou zde patrné již na první pohled. Jestliže by měla být věc delegována jinému než místně příslušnému krajskému soudu vždy, když žadatel o azyl změnil místo svého pobytu tak, že se nachází v obvodu jiného krajského soudu, docházelo by tím k neúměrnému protahování řízení a k možnému zneužívání tohoto postupu k procesním obstrukcím.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že k delegaci vhodné nepostačuje sama o sobě změna místa pobytu a nesouhlas s rozhodnutím věci samé bez jednání, ale že k nim musí přistoupit další důležité důvody, které průlom do zásady zákonného soudu, jakož i do zásady trvání místní příslušnosti, odůvodní. Existenci těchto okolností však v tomto případě neshledal, a proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. března 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu

